

ปริณิถิตของความรับผิดชอบทางละเมิดใบมาตรา 420 แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

นายสุรศักดิ์ นนิตกร

003825

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

The Province of Delictal Liability

Under Section 420 of the Civil and Commercial Code

Mr. Surasak Maneesorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1931

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปริมาณของความรับผิดชอบทางละเมิดในมาตรา 420 แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

โดย นายสุรศักดิ์ มณีสร

ภาควิชา นิติศาสตร์

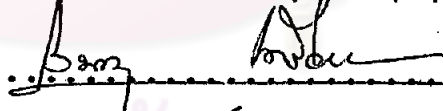
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

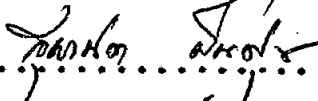
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลบุศย์)

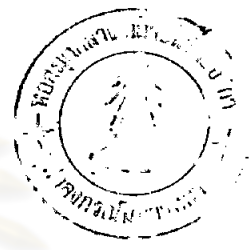
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มรธา วัฒนะชีวะกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุณานิต มั่นสุข)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปริมาณของความรับผิดชอบทางละเมิดในมาตรา 420 แห่ง
 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 ชื่อนิสิต นายสุรศักดิ์ มณีศรี
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิญญู เครื่องงาม
 ภาควิชา นิติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

การแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลจะต้องพยายามลำดับชั้น
 ความคิดออกเป็นสองขั้นตอน ประการแรกต้องพยายามพิสูจน์ให้เห็นว่าการกระทำของ
 จำเลยเป็นเหตุของความเสียหายในความเป็นจริงหรือไม่ (Cause in Fact)
 ประการที่สองต้องพิจารณาว่า ความเสียหายที่สืบเนื่องมาจากการกระทำของจำเลยจะ
 กำหนดให้จำเลยต้องรับผิดชอบในขอบเขตเช่นไร คือเป็นปัญหาการกำหนดขอบเขตความรับผิด
 (Legal Cause or Remoteness of Damage)

การค้นคว้าจำเลยเป็นเหตุในความเป็นจริงของความเสียหายหรือไม่ เป็น
 ปัญหาของข้อเท็จจริงบริสุทธิ์ แต่เราไม่อาจใช้วิธีคิดแบบปรัชญาเพื่อแก้ปัญหานี้เพราะเรา
 จะไม่พบอะไรเลย จำเลยก็จะถูกปลดปล่อยไปจากความรับผิดในทุกกรณี เพราะโดยที่
 นักปรัชญาอย่างเช่น เดวิด ฮูม (David Hume) มีความเชื่อว่า เหตุอันก่อให้เกิดผลขึ้น
 มานั้นประกอบไปด้วยชุดของเงื่อนไขจำนวนมากอันประสานกันอย่างเหนียวแน่น อย่างมี
 พลังเพียงพอ สามารถก่อให้เกิดปรากฏการณ์อันใดอันหนึ่งขึ้นมา เราไม่สามารถแยกเงื่อน
 ไขอันใดอันหนึ่งออกแล้วเรียกมันว่าเป็นเหตุของปรากฏการณ์และแท้ที่จริงโดยธรรมชาติ
 ของเหตุก็เป็นเช่นนี้ แต่ความคิดนี้ไม่อาจนำมาใช้ในกฎหมาย ในทางปฏิบัติการค้นหาเหตุ
 ในความเป็นจริงของปรากฏการณ์มีลักษณะสัมพันธ์ คือขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้สังเกต
 ในแง่ของกฎหมายมุ่งประสงค์ เพียงแต่ผู้พิพากษาของจำเลยว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุดของ
 เงื่อนไขทั้งหมดอันรวมกันเป็นพลังก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่ ความคิดในทางกฎหมาย
 เป็นความพยายามแยกการกระทำของจำเลยออกมาจากชุดของเงื่อนไขแล้วเรียกมันว่า

เป็นเหตุ

จากการล้มตัวอย่างทฤษฎีที่ใช้ในการค้นหาเหตุในความเป็นจริงจำนวน 4 ทฤษฎี จากทฤษฎีจำนวนมากที่ใช้ในทั้งประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายและระบบกฎหมายจารีตประเพณี ใกล้เคียงว่า บัท ฟอว์ คอส (BUT FOR CAUSE) มีจุดอ่อนที่ถูกโจมตีมากที่สุดตรงที่ไม่สามารถแก้ปัญหาเหตุอิสระอันเกิดขึ้นพร้อมกันอย่างมีพลังเพียงพอในตัวเอง

(Simultaneous Independent Sufficient Cause) และการสืบค้นเหตุย้อนหลัง จะไม่มีทางสิ้นสุดจนถูกรับเรียกว่าอาคัม แอนค็อฟ คอส (Adam and Eve Cause) ทฤษฎีเงื่อนไข (Theory of Condition) มีจุดอ่อนที่จะทำให้จำเลยรับผิดชอบในขอบเขตที่กว้างเกินไปอันไม่เป็นธรรมและไม่อาจพิสูจน์ให้เห็นชัดถึงการปรากฏอยู่ของความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ทฤษฎีเหตุถึงขนาด (Adequacy Theory) ไม่สามารถคุ้มครองโจทก์ที่ได้รับความเสียหายอันมีปกติได้และไม่อาจให้ความกระจ่างชัดในสาระสำคัญของทฤษฎี ส่วนทฤษฎีองค์ประกอบในสาระสำคัญ (Substantial Factor) ยังมีความคลุมเครือในสาระสำคัญของทฤษฎี โดยเฉพาะการแก้ปัญหากรณีที่ผู้เสียหายมีความอ่อนแออยู่ก่อนและการแก้ปัญหาการกระทำแทรกซ้อนภายหลังจากที่มีการละเมิดของจำเลย

โดยที่แต่ละทฤษฎีมีจุดอ่อนในการพิสูจน์เหตุในความเป็นจริง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงพยายามที่จะเสนอแนวคิดขึ้นใหม่อันเชื่อได้ว่ามีจุดอ่อนน้อยที่สุดคือ การที่จะพิสูจน์ว่าการกระทำของจำเลยเป็นเหตุของความเสียหายจะคงปรากฏขอเท็จจริงสองประการคือ

ประการแรก การกระทำของจำเลยจะต้องมีลักษณะเป็น Causa Sine Qua Non คือเป็นเหตุจำเป็น (Necessary Cause) ของความเสียหาย ถ้าไม่มีการกระทำของจำเลย ความเสียหายก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้เลยหรืออาจเกิดขึ้นในวิถีทางอื่นโดยสิ้นเชิง

ประการที่สอง การกระทำของจำเลยต้องเป็นเหตุอันมีประสิทธิภาพต่อเนื่องจนก่อให้เกิดความเสียหายซึ่งจำเลยอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของพลังทั้งหมดที่กระทำต่อผู้เสียหายหรืออาจจะ เป็นพลังที่กระตุ้นหรือ เปิดโอกาสให้พลังอื่น เข้าปฏิบัติการสืบเนื่องต่อความเสียหาย

ในกรณีที่มีจำเลยหลายคนไต่กระทำการละเมิดก่อโจทก์คนเดียวกันอันมีลักษณะเป็นเหตุประสาน (Combined Cause) ถ้าลักษณะของจำเลยแต่ละคนกระทำการโดยอิสระโดยที่อำนาจแห่งการกระทำไม่มีพลังเพียงพอในตัวเองที่จะก่อให้เกิดความเสียหายซึ่งเรียกว่า เหตุสะสม (Cumulative Cause) ในความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งหมด ให้โจทก์มีสิทธิเรียกให้จำเลยคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบเต็มจำนวนความเสียหายและในความสัมพันธ์ระหว่างจำเลยด้วยกันให้รับผิดชอบตามสัดส่วนแห่งระดับของการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ถ้าเป็นกรณีเหตุประสานที่มีพลังเพียงพอในตัวเอง (Combined Sufficient Cause) ในกรณีที่ เป็นเหตุอันเกิดขึ้นพร้อมกัน (Concurrent Cause) ให้โจทก์มีสิทธิเรียกให้จำเลยคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบเต็มจำนวน ส่วนความรับผิดชอบในระหว่างจำเลยด้วยกันให้รับผิดชอบอย่างเท่าเทียมกัน แต่ถ้าในกรณีที่เหตุหนึ่งเป็นเหตุอันไม่ละเมิด (Non-Tortious Act) จำเลยก็จะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่โจทก์เลย ส่วนกรณีที่เป็นเหตุต่อเนื่อง (Successive Cause) ในกรณีที่ สามารถแบ่งแยกความเสียหายออกได้ชัดเจน ผู้ละเมิดแต่ละคนต้องรับผิดชอบในส่วนของความเสียหายที่ตนเป็นผู้ก่อขึ้น แต่หาความเสียหายไม่สามารถแบ่งแยกชัดเจน ผู้ละเมิดคนแรกจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายเต็มจำนวนเสมือนหนึ่งว่ามีใครกระทำการกระทำแทรกซ้อนต่อมา ส่วนความเสียหายพิเศษเพิ่มเติมนอกจากนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ละเมิดคนหลัง ในกรณีที่ในหมู่เหตุต่อเนื่อง เหล่านี้มีเหตุบริสุทธ์รวมอยู่ด้วย ถ้าเหตุบริสุทธ์เป็นเหตุแรกที่เกิดก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้ละเมิดคนหลังต่อมาจะรับผิดชอบต่อความเสียหายอันพิเศษที่เกิดเพิ่มเติมมาเท่านั้น ส่วนกรณีที่เหตุบริสุทธ์เกิดขึ้นทีหลัง ผู้ละเมิดจะจำกัดความรับผิดชอบไว้เพียงความเสียหายที่เกิดขึ้นนับแต่เวลาทำละเมิดจนกระทั่งถึงเวลาที่เหตุบริสุทธ์เกิดขึ้น

ถ้าการกระทำละเมิดของจำเลยมีลักษณะ เป็นเหตุผูกพัน (Dependent Cause) จำเลยก็จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแม้ว่าจำเลยมีไต่กระทำการความเสียหายต่อโจทก์ด้วยตนเอง โดยตรงก็ตาม การกระทำที่เป็นเหตุผูกพันอันจำเลยต้องรับผิดชอบต่อมันต้องเป็นการกระทำที่จำเลยใดก่อให้เกิดสภาวะการณ์อันมีบังคับให้โจทก์หรือบุคคลภายนอกกระทำและการตัดสินใจกระทำของเขานั้นต้องมีเหตุผล นอกจากนั้นจำเลยต้องผูกพันต่อการกระทำละเมิดของบุคคลที่จำเลยมีความสัมพันธ์พิเศษในทางกฎหมาย

ที่จะต้องรับผิดชอบเพื่อการกระทำของเขา (Vicarious Liability)

สำหรับการจำกัดขอบเขตความรับผิดชอบของจำเลยนั้น เป็นปัญหานโยบายทางกฎหมาย (Legal Policy) เราไม่อาจใช้ทฤษฎีเกี่ยวเพื่อแก้ปัญหาการกระทำละเมิดทุกประเภทได้ ในที่นี้ขอเสนอว่า ทฤษฎีผลโดยตรง (Direct Consequence Theory) จะใช้กับการกระทำละเมิดโดยจงใจ และความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัด (Strict Liability) ทฤษฎีเล็งเห็นผล (Foreseeability Theory) จะใช้กับการกระทำละเมิดโดยประมาท ส่วนความรับผิดชอบเพื่อการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) การจะใช้ทฤษฎีใดขึ้นอยู่กับกรกระทำของมูลละเมิด

ในกรณีที่มีเหตุอิสระเข้ามาแทรกซ้อนอันเป็นพฤติกรรมแทรกซ้อนที่สามารถคาดเห็นได้ก็ถือว่าไม่ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างกรกระทำและผล จำเลยต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายทั้งหมดแม้ความเสียหายที่ถูทำให้เพิ่มขึ้นโดยเหตุแทรกซ้อน แต่ถ้าเป็นเหตุแทรกซ้อนที่ไม่สามารถคาดเห็นได้ จำเลยก็จะไม่ต้องรับผิดชอบในส่วนความเสียหายที่ถูทำให้เพิ่มขึ้นโดยเหตุแทรกซ้อน แต่คงรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเป็นผลมาจากการกระทำของจำเลยโดยแท้เท่านั้น แต่ถ้าเหตุแทรกซ้อนนั้นมีอำนาจสูงสุด จำเลยก็จะหลุดพ้นความรับผิดชอบ

เพื่อที่จะบรรลุถึงความสำเร็จในการแก้ปัญหาตามแนวทางข้างต้นอย่างสมบูรณ์ ควรจะมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้จำเลยในความสัมพันธ์แบบเหตุสะสม (Cumulative Cause) และเหตุอันเกิดขึ้นพร้อมกัน (Concurrent Cause) มีสิทธิเรียกร้องในระหว่างกันเองได้ ส่วนบทบัญญัติส่วนอื่น ๆ ก็สามารถเปิดช่องอย่างค้อยู่แล้วให้นักกฎหมายมีอิสระในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหามีเหตุผล

Thesis Title The Province of Delictal Liability Under
 Section 420 of the Civil and Commercial Code
Name Mr. Surasak Maneeorn
Thesis Advisor Associate Professor Wissanu Krea-ngam, J.S.D.
Department Law
Academic Year 1936

ABSTRACT

To consider a problem of causation, two steps must be taken. First of all, we have to prove that the accused act is a Cause in Fact to such damage. Secondly we have to consider the question of what extent should the accused be liable for the injury resulting from his act. This is a question on the limitation of the Legal Cause or Remoteness of Damage.

Finding out whether the accused actually caused the injury is the matter of pure fact.

From the philosophical point of view whether or not the accused actually causes the injury is matter of pure fact. For a philosopher like David Hume has propounded that the cause which produces any injury consists of a set of conditions tightly combined and sufficiently powerful to cause a particular incident. According to this notion we cannot single any condition out of its set and claim that it is the sole cause of the incident. Although this philosophical notion may seem to be naturally correct, we cannot, however, apply

this concept to law. To find the finding of causation is relative to its objective which is to see whether the accused's behavior is one of the factors in the combined condition producing the injurious result. In another word the function of law is to try to detect the accused's conduct within each particular set of conditions and call it a causation.

A survey on the part of several theories on causation applied in both common law and codifical law countries we can make conclusions of the four major theories. First, we find that the most vulnerable point of the "BUT FOR CAUSE" theory attack is that it cannot effectively solve the problem on "Simultaneous Independent Sufficient Cause". In addition, the search for such cause is such so endless that it is referred to as the Adam and Eve Cause. The theory of condition is shortcoming since it lodges such an excessively and unjustly broad liability on the accused as well as it cannot clearly prove the relationship between the accused's conduct and its consequences. The adequate theory is not clear of its significant accused's content. In addition it is not sufficient to insure the injured person for special remedies which he should be entitled to. The substantial factor theory is unclear in its significant body especially a problem concerning the case of an injured person who is previously injured and a solution to the later event conduct after that committed by the accused.

Since each theory has the aforesaid shortcomings, thus, this dissertation tries to propose a new causation theory with the

in its defects. In proving that the accused's act is in fact the cause of the damage, the following two facts must be proved:

Firstly, the accused's act must be the actual causation (Causa Sine Qua Non) or the necessary cause of the injury. Without the accused's conduct the injury will not possibly occur or will occur absolutely otherwise.

Secondly, the accused's act must be an efficient and continuous cause of damage. The act may be part of a force which causes damage to the injured or may be a force which either stimulates or leaves an opening for other causes to perpetually produce damages.

In case of several accused's having wrongfully injured only one injured person in form of combined act, if each accused's act is insufficient to inflict the damages called Cumulative Cause in relation to all accused and the injured person, the injured person shall claim from any defendants for whole damage. For the relation between the defendants, they have to be liable for their parts. In the case of combined sufficient cause that concurrently arising, the plaintiff shall ask any accused to take full responsibility the accused shall take equal responsibility between them. However, if accused's act is Non-Tortious Act, defendant is not liable to any damages in case of successive cause that can clearly separate the damages. Each accused has to be liable for the damages arising from their own acts. In any event, if the damage is not clearly separable, the first wrongdoer shall be liable for the whole damage as if there is no subsequence intervening cause. The latter wrongdoer would be liable for the subsequence damage. In case that there is pure cause

mixing in the successive causes, and if such pure cause is the cause inflicting the damage, the latter wrongdoer would be liable only the extra consequences. The any case, if the pure cause occurs later, the wrongdoer should limit his responsibility only the consequence arising from the intervening cause.

If the act of the accused regarded as the dependent cause, the accused shall be liable for the harmful result eventhough the accused does not directly injured the injured person. The aforesaid dependent act shall be the act that producing the condition which causing injured person or the third person to act . Furthermore, his decision to act shall be reasonable. In addition accused has to be liable for the wrongful act of the person who has special legal relation with him in being liable for his vicarious liability.

Limitation of accused's liability is the legal policy. We should not use only one theory in solving every wrongful act problem. It is hereby proposed that Direct Consequence Theory would be applied in case of intentional wrongful act and strict liability. Foreseeability Theory shall be used in case of negligence. In any case, for the vicarious liability, which theory should be applied is up to the accused act.

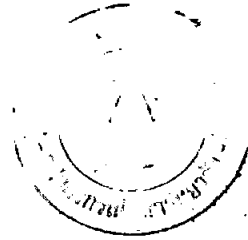
In case of intervening dependent cause being foreseen that it won't break the chain of causation, accused shall be liable for the whole injurious consequence eventhough it is an extra injury inflicted by the intervening cause. However, if such cause is an unforeseeable dependent cause, accused shall be liable only for the

act actually causes the injurious result but not for the subsequence injurious result. In addition, if the intervening cause is superseding the accused's act, the accused will be free of any liability.

In order to perfectly achieve the purpose of resolving the problems in accordance with the aforesaid guidelines, it should be added in the Civil and Commercial Code of the clause consenting the accused in cumulative cause and concurrent cause to claim each other for any damage arising thereof. Other clauses give the fully way for the lawyers to freely make decision on this matter.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติกกรรมประกาศ

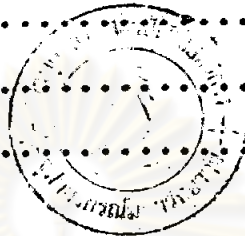
งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือแนะนำ ข้อคิดอย่างมีคุณค่ายิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วิมล เจริญงาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า หากมิได้รับความช่วยเหลือจากท่าน งานชิ้นนี้จะไม่อาจสำเร็จได้ ข้าพเจ้าขอคารวะท่านด้วยความจริงใจยิ่ง งานตรวจแก้ชั้นสุดท้ายที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อวิจารณ์ที่มีประโยชน์ยิ่ง จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
1. ขอบเขตของปัญหา	1
2. ลักษณะของปัญหา	2
3. วิธีวิเคราะห์ปัญหา	8
4. ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	8
2. ประวัติและวิวัฒนาการของแนวความคิด	10
1. แนวความคิดพื้นฐานทางปรัชญา	11
1.1 เกออร์ก อูม	13
1.2 จอห์น สจวต มิลล์	15
1.3 บทวิเคราะห์	20
2. ประวัติและวิวัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ และผลในระบบกฎหมาย	22
2.1 กฎหมายโรมัน	23
2.2 ระบบกฎหมายจารีตประเพณี	30
2.2.1 ประเทศอังกฤษ	30
2.2.1.1 หลักทางตรรกวิทยาของอริสโตเติล	30
2.2.1.2 ผู้กระทำผิดคนแรกต้องรับผิดชอบเพื่อความ เสียหายทั้งหมด	32
2.2.1.3 ผลทางกฎหมายและผลทางธรรมชาติ ...	33
2.2.1.4 หลักของเบคอน. เหตุทางธรรมชาติ และไกลซิก	36

2.2.1.5	ทฤษฎีเล็งเห็นผล	43
2.2.1.6	หลักของปีเวน	44
2.2.1.7	หลักกระโหลกบาง	46
2.2.1.8	ทฤษฎีผลโดยตรง	47
2.2.1.9	หลักสามัญสำนึก	49
2.2.1.10	หลักวิญญูชน	54
2.2.1.11	หลักคอซซาซิเนกัวนอน	55
2.2.1.12	หลักเคอะวากอมเมาก์	58
2.2.2	ประเทศสหรัฐอเมริกา	61
2.2.2.1	หลักกฎหมายของบรูม : หลัก เหตุไกลซึก	62
2.2.2.2	หลักบัทฟอร์เทส	68
2.2.2.3	เหตุที่มีประสิทธิภาพ	69
2.2.2.4	เหตุปฏิบัติการโดยตรง	70
2.2.2.5	ผลทางธรรมชาติและน่าจะเป็น ...	70
2.2.2.6	องค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญ ...	75
2.2.2.7	หลักของปีอัล	77
2.2.2.8	เหตุสามารถเกี่ยวพันอย่างยุติธรรม	78
2.2.2.9	หลักของกรีน	79
2.2.2.10	หลักในคดีทาลสกราฟ : ทฤษฎีเล็ง เห็นผล	80
2.3	ระบบกฎหมายในประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมาย ..	83
2.3.1	ประเทศฝรั่งเศส	84
2.3.1.1	หลักทั่วไป	84
2.3.1.2	แนวความคิดทางทฤษฎี	87
2.3.1.3	หลักปฏิบัติของศาล	92

2.3.2	ประเทศเยอรมัน	94
2.3.2.1	หลักทั่วไป	94
2.3.2.2	แนวความคิดทางทฤษฎี	95
2.3.2.3	แนวปฏิบัติของศาล	98
3.	เหตุในความเป็นจริง	100
1.	เหตุปฏิบัติการ	104
1.1	บทφοรคอส	107
1.1.1	ประวัติ	107
1.1.2	สาระสำคัญ	107
1.1.3	จุดอ่อนของทฤษฎี	116
1.1.3.1	กรณีมีผู้กระทำผิดพร้อมกันหลายคน ..	117
1.1.3.2	ความไม่สิ้นสุดของการพิจารณาการกระทำ ยอนหลัง	118
1.1.3.3	ผู้กระทำผิดอิสระในฐานะที่เป็นเหตุสะสม รวมที่ไม่มีพลังเพียงพอในตัวเอง ...	119
1.1.3.4	เหตุที่มีโอกาสเลือก	120
1.1.3.5	เหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่าง แน่นอน	120
1.1.3.6	ความยากลำบากในการตั้งประเด็นเพื่อ พิสูจน์	122
1.1.4	ความพยายามในการแก้ไขจุดอ่อน	124
1.1.5	บทสรุป	127
1.2	เหตุอันเป็นเงื่อนไข	128
1.2.1	ประวัติของทฤษฎี	128
1.2.2	สาระสำคัญของทฤษฎี	131
1.2.2.1	จุดของเงื่อนไข	132

- 1.2.2.2 ปัญหาของเงื่อนไขกรณีละเว้นกระทำ 133
- 1.2.2.3 ลักษณะทั่วไปของผล 135
- 1.2.2.4 การสมมติว่ามีกรณข้อยกเว้นเงื่อนไขและการ
ทดแทนด้วยสิ่งอื่น 138
- 1.2.2.5 เหตุร่วมและเหตุที่มีโอกาสเลือก 139
- 1.2.3 ข้อวิจารณ์ 141
 - 1.2.3.1 ข้อดี 141
 - ก. ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายคดี 141
 - ข. สามารถแก้ไขปัญหาในกรณีพิพาทข้อคดีไม่คดี 142
 - 1.2.3.2 ข้อเสีย 142
 - ก. ผู้ละเมิดอาจคงรับผิดชอบโดยไม่มีขอบเขตจำกัด 142
 - ข. ไม่สามารถรับประกันว่ามีความสัมพันธ์ระหว่าง
การกระทำและผล 144
 - ค. ในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดอยู่ด้วย ไม่มีหลัก
ในการรื้อถอนคดีเพื่อลดหย่อนความรับผิดของ
ผู้ละเมิด 144
 - ง. อาจเกิดความไม่เป็นธรรมกรณีของเหตุสะสม 145
- 1.2.4 บทสรุป 145
- 1.3 เหตุถึงขนาด 146
 - 1.3.1 ประวัติการก่อตั้งทฤษฎีและแนวความคิดพื้นฐาน 146
 - 1.3.1.1 ความคิดของฟอน บาร์ผู้เริ่มคิดทฤษฎี 146
 - 1.3.1.2 ความคิดของเจ ฟอน คริส ผู้ก่อตั้งทฤษฎีเป็น
ปีกแดน 148
 - 1.3.1.3 การแตกแยกออกไปของทฤษฎีและความคิดที่มา
จากรากฐานอันเดียวกัน 156
 - 1.3.1.4 ขอบข่ายในการใช้ทฤษฎี 157
 - 1.3.2 สาระสำคัญของทฤษฎี 159
 - 1.3.2.1 ลักษณะทั่วไปของเงื่อนไข 159

1.3.2.2 ระเบียบของการเพิ่มขึ้นของความน่าจะเป็น .. 161

1.3.2.3 ความสัมพันธ์ของเหตุถึงขนาดกัปลักษณะปกติ
ของเรื่อง 164

1.3.3 ขอวิจารณ์ 166

1.3.3.1 ข้อดี 166

1.3.3.2 ข้อเสีย 167

1.3.4 บทสรุป 171

1.4 องค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญ 173

1.4.1 ประวัติและรากฐานทางความคิดในการก่อตั้งทฤษฎี .. 173

1.4.2 สาระสำคัญของทฤษฎี 174

1.4.3 ขอวิจารณ์ 179

1.4.3.1 ข้อดี 179

1.4.3.2 ข้อเสีย 179

1.4.4 บทสรุป 181

1.5 บทสรุปและขอเสนอแนะของเหตุปฏิบัติการ 181

2. เหตุประสาน 189

2.1 เหตุสะสม 190

2.2 เหตุประสานที่มีพลังเพียงพอในตัวเอง 193

2.2.1 เหตุอันเกิดขึ้นพร้อมกัน 194

2.2.2 เหตุต่อเนื่อง 198

3. เหตุผูกพัน 208

3.1 การกระทำโดยไม่สมัครใจ 209

3.2 ความสัมพันธ์พิเศษ : การควบคุม 210

3.3 การกระทำที่มีเหตุผลในการเข้าเสี่ยงภัย 211

3.4 บทสรุป 213

4. สรุปและขอเสนอแนะของเหตุในความเป็นจริง 213

4. ขอบเขตของความรับผิดชอบ	217
1. แนวความคิดทางทฤษฎี	219
1.1 ทฤษฎีผลโคโยทรง	219
1.1.1 ประวัติของทฤษฎี	219
1.1.2 สาระสำคัญของทฤษฎี	220
1.1.2.1 คำนิยาม	220
1.1.2.2 แนวความคิดพื้นฐานในการกำหนดความรับผิดชอบ ในผลโคโยทรง	221
1.1.2.3 การสิ้นสุดของความเสียหายที่อยู่ในขอบเขต ของความรับผิดชอบ	222
1.1.3 ข้อวิจารณ์	227
1.1.3.1 ข้อดี	227
1.1.3.2 ข้อเสีย	229
1.1.4 บทสรุป	231
1.2 ทฤษฎีเล็งเห็นผล	231
1.2.1 ประวัติของทฤษฎี	231
1.2.2 สาระสำคัญของทฤษฎี	232
1.2.2.1 ลักษณะทั่วไปและเหตุผลในการกำหนดความ รับผิดชอบ	232
1.2.2.2 ขอบเขตของความเสียหายที่สามารถเล็งเห็น ได้	233
1.2.2.3 ขอบเขตของความรับผิดกรณีมีเหตุอิสระเข้า มาแทรกซ้อน	236
1.2.3 ข้อวิจารณ์	236
1.2.3.1 ข้อดี	236
1.2.3.2 ข้อเสีย	237
1.3 บทสรุปและขอเสนอแนะทางทฤษฎี	240

- 2. ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎี 241
 - 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของละเมิดกับการเลือกใช้
 - ทฤษฎีกำหนดขอบเขตของความรับผิด..... 242
 - 2.1.1 ความรับผิดเพื่อการกระทำอันเป็นความผิดของตนเอง 242
 - 2.1.1.1 การละเมิดโดยจงใจ 242
 - 2.1.1.2 การละเมิดโดยประมาท 244
 - 2.1.2 ความรับผิดเพื่อการละเมิดของบุคคลอื่น 244
 - 2.1.3 ความรับผิดอย่างเคร่งครัด 245
 - 2.2 บทสรุป 246
- 3. จุดกึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล 246
 - 3.1 พฤติกรรมแทรกซ้อนที่สามารถคาดเห็นได้ 247
 - 3.1.1 พฤติกรรมแทรกซ้อนทำลายความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล 248
 - 3.1.2 พฤติกรรมแทรกซ้อนไม่ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล 248
 - 3.2 พฤติกรรมแทรกซ้อนที่ไม่สามารถคาดเห็นได้ 250
 - 3.2.1 เหตุสุกวิสัย 250
 - 3.2.2 การกระทำของบุคคลที่สาม 252
 - 3.2.3 ความผิดของผู้เสียหาย 253
 - 3.3 บทสรุป 255
- 4. ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุในความเป็นจริงกับการกำหนดขอบเขตความรับผิด 255
- 5. บทสรุปและข้อเสนอแนะของขอบเขตความรับผิด 259
- 5. ลักษณะเฉพาะของกฎหมายไทยในการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล 261
 - 1. ลักษณะทั่วไปของบทบัญญัติ 261
 - 2. แนวความคิดของนักกฎหมาย 262
 - 3. แนวคำพิพากษาของศาล 266

3.1 แนวคำพิพากษาในการพิสูจน์ว่าการกระทำของจำเลยเป็น เหตุในความเป็นจริง	266
3.1.1 เหตุปฏิบัติการ	266
3.1.2 เหตุประธาน	269
3.1.2.1 เหตุสะสม	269
3.1.2.2 เหตุต่อเนื่อง	272
3.1.3 เหตุผูกพัน	273
3.2 แนวคำพิพากษาในการกำหนดขอบเขตความรับผิด	274
3.2.1 แนวความคิดทางทฤษฎี	274
3.2.2 จุดกั๊กความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ...	278
4. บทสรุปและขอเสนอแนะ	282
6. บทสรุปและขอเสนอแนะ	284
บรรณานุกรม	290
ประวัติผู้เขียน	296